FORMULARZ INTERPELACJI
RADNEGO RADY MIASTA PIŁY

Imię i nazwisko zgłaszającego:
MATEUSZ PAZDEJ

BIURO RADY MIASTA PIŁY
Kwituję odbiór pisma
2026 -09- 30
przyjmujący ..... podpis

INTERPELACJA
Radnego Rady Miasta Piły
w sprawie wyznaczenia na terenie Piły legalnych przestrzeni przeznaczonych do tworzenia graffiti, murali i innych form sztuki ulicznej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów w rejonie rzeki Gwdy

Zwracam się z interpelacją dotyczącą możliwości wyznaczenia na terenie Piły ogólnodostępnych, legalnie udostępnionych przestrzeni przeznaczonych do tworzenia graffiti, murali oraz innych form sztuki ulicznej.

W szczególności proponuję przeanalizowanie możliwości wykorzystania wybranych ścian, murów, ekranów, konstrukcji oraz - po dokonaniu stosownych ocen technicznych, własnościowych i formalnoprawnych - niektórych powierzchni infrastruktury zlokalizowanej w rejonie mostów nad rzeką Gwdą.

Przedstawiona inicjatywa wynika z obserwacji przestrzeni publicznej oraz dostrzegalnej potrzeby stworzenia młodym mieszkańcom Piły miejsca, w którym zainteresowania związane ze sztuką uliczną mogłyby być rozwijane w sposób legalny, uporządkowany i społecznie akceptowalny.

W wielu punktach miasta, w tym w pobliżu obiektów infrastruktury komunikacyjnej, widoczne są przypadkowe napisy, malunki i inne nieautoryzowane ingerencje w przestrzeń. Zjawiska tego nie należy postrzegać wyłącznie przez pryzmat konieczności usuwania kolejnych aktów wandalizmu. Warto również zastanowić się, czy część energii twórczej osób zainteresowanych graffiti nie mogłaby zostać skierowana do odpowiednio przygotowanych i zarządzanych miejsc.

Dlatego zasadne wydaje się rozważenie rozwiązania, które łączyłoby politykę kulturalną, działania edukacyjne, aktywizację młodzieży, estetykę przestrzeni publicznej, profilaktykę społeczną oraz rewitalizację wybranych obszarów miasta.

Nie chodzi przy tym o przyzwolenie na samowolne malowanie miejskiej infrastruktury. Przeciwnie - celem byłoby stworzenie jasno określonych zasad, powierzchni oraz odpowiedzialności, dzięki którym twórczość uliczna mogłaby funkcjonować w wyznaczonych ramach.

I. Uzasadnienie

1. Stworzenie przestrzeni dla młodych twórców i rozwijania talentów

Graffiti, mural oraz szeroko rozumiana sztuka uliczna są współcześnie istotnymi elementami kultury wizualnej. Dla wielu młodych osób stanowią one nie tylko formę ekspresji, lecz także sposób rozwijania umiejętności plastycznych, projektowych, kompozycyjnych i przestrzennych.

Legalnie udostępnione powierzchnie mogłyby stać się miejscem nauki, eksperymentowania oraz doskonalenia warsztatu. Dawałyby możliwość przechodzenia od spontanicznej twórczości do bardziej świadomego projektowania prac, poznawania zasad kompozycji, pracy z kolorem, typografią czy skalą.

Tego rodzaju przestrzeń mogłaby również integrować lokalne środowisko twórcze i stać się punktem wyjścia do organizowania warsztatów, konkursów, plenerów, spotkań artystycznych czy miejskich jamów graffiti.

Warto przy tym podkreślić, że stworzenie legalnego miejsca nie oznacza wyłącznie udostępnienia ściany. Może być ono początkiem szerszego programu edukacyjnego, angażującego szkoły, nauczycieli, artystów, animatorów kultury oraz organizacje społeczne.

2. Rozsądne oddzielenie twórczości artystycznej od nielegalnego nanoszenia napisów

Jednym z istotnych argumentów przemawiających za utworzeniem legalnych powierzchni jest możliwość uporządkowania sposobu korzystania z przestrzeni publicznej.

Wyznaczenie konkretnych miejsc, wraz z określeniem zasad ich użytkowania, pozwoliłoby jednoznacznie odróżnić obszary przeznaczone do ekspresji artystycznej od obiektów, których malowanie pozostaje niedopuszczalne.

Takie rozwiązanie może również sprzyjać budowaniu odpowiedzialności za przestrzeń wspólną. Osoba korzystająca z legalnie udostępnionej powierzchni otrzymywałaby możliwość tworzenia w określonych ramach, jednocześnie respektując pozostałe elementy miejskiej infrastruktury.

W przypadku powodzenia projektu możliwe byłoby także monitorowanie jego funkcjonowania i ocena, czy utworzenie legalnych miejsc wpływa na sposób wykorzystywania innych, nieprzeznaczonych do tego powierzchni.

3. Wykorzystanie potencjału terenów położonych nad Gwdą

Szczególnej uwagi wymagają - w mojej ocenie - przestrzenie znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Gwdy.

Bulwary, ciągi piesze, tereny rekreacyjne oraz otoczenie przepraw mostowych tworzą ważną część miejskiego krajobrazu. Odpowiednio zaprojektowana galeria sztuki ulicznej mogłaby wzbogacić tę przestrzeń i nadać jej bardziej charakterystyczny, współczesny wymiar. Należy przy tym zachować szczególną ostrożność przy wyborze lokalizacji. Każda potencjalna powierzchnia powinna zostać oceniona pod względem własnościowym, technicznym, bezpieczeństwa użytkowników, ochrony infrastruktury, wpływu na środowisko, ładu przestrzennego oraz ewentualnych ograniczeń wynikających z charakteru danego obiektu.

W przypadku pozytywnej oceny konkretnych lokalizacji możliwe byłoby opracowanie spójnej koncepcji wizualnej, tak aby poszczególne realizacje nie stanowiły przypadkowego zbioru obrazów, lecz współtworzyły przemyślaną plenerową ekspozycję.

4. Rewitalizacja i podniesienie walorów estetycznych wybranych miejsc

Niektóre powierzchnie infrastrukturalne, zwłaszcza te pozbawione wyraźnej funkcji estetycznej, mogą stanowić potencjalne miejsca dla wielkoformatowych realizacji artystycznych.

Zamiast pozostawiać je jako anonimowe, betonowe lub zaniedbane elementy krajobrazu, można rozważyć ich twórcze zagospodarowanie.

Dobrze zaprojektowany mural może zmienić odbiór całego otoczenia, wprowadzić kolor, identyfikację wizualną i lokalny kontekst. Projekty mogłyby nawiązywać do historii Piły, rzeki Gwdy, dziedzictwa miasta, jego przyrody, mieszkańców czy charakterystycznych miejsc. W ten sposób sztuka uliczna mogłaby zostać wykorzystana jako jeden z instrumentów kształtowania przyjaznej i atrakcyjnej przestrzeni publicznej.

5. Edukacja kulturalna i społeczna

Projekt legalnych przestrzeni dla sztuki ulicznej może mieć również wymiar edukacyjny.

Miasto mogłoby nawiązać współpracę ze szkołami, instytucjami kultury, artystami oraz organizacjami pozarządowymi. W ramach takiej współpracy można byłoby organizować zajęcia poświęcone historii street artu, projektowaniu murali, sztuce współczesnej, fotografii, grafice czy zasadom odpowiedzialnego korzystania z przestrzeni publicznej.

Młodzież mogłaby uczestniczyć nie tylko w samym malowaniu, ale również w procesie tworzenia projektu - od pomysłu, przez przygotowanie koncepcji, aż po wykonanie i prezentację gotowej pracy.

Taki model pozwalałby łączyć swobodę ekspresji z edukacją, odpowiedzialnością i poszanowaniem wspólnego otoczenia.

6. Aktywizacja mieszkańców i integracja lokalnej społeczności

Przestrzeń przeznaczona dla sztuki ulicznej może pełnić funkcję miejsca spotkań różnych grup mieszkańców.

Wokół wybranych realizacji można byłoby organizować wydarzenia artystyczne, warsztaty, konkursy, pokazy, spotkania z twórcami czy rodzinne wydarzenia plenerowe.

Istotną wartością takiego przedsięwzięcia byłoby również stworzenie możliwości współpracy pomiędzy osobami o różnych doświadczeniach i zainteresowaniach - młodzieżą, lokalnymi artystami, pedagogami, animatorami kultury, organizacjami społecznymi i mieszkańcami.

Właściwie zaprojektowana inicjatywa mogłaby zatem wykraczać poza samo udostępnienie ścian i stać się elementem szerszej aktywizacji obywatelskiej.

7. Promocja Piły poprzez sztukę i lokalną tożsamość

Wybrane realizacje mogłyby stać się charakterystycznymi punktami miejskiej przestrzeni.

Warto rozważyć, aby część projektów nawiązywała do Piły - jej historii, krajobrazu, przyrody, rzeki Gwdy, lokalnych postaci, wydarzeń lub symboli. Dzięki temu sztuka uliczna mogłaby pełnić nie tylko funkcję dekoracyjną, ale także narracyjną i tożsamościową.

W dłuższej perspektywie można byłoby stworzyć mapę miejskich murali i legalnych przestrzeni artystycznych, a także włączyć je do materiałów promujących miasto i lokalną ofertę kulturalną.

8. Możliwość stworzenia miejskiego programu sztuki ulicznej

Zamiast traktować inicjatywę wyłącznie jako jednorazowe wyznaczenie kilku ścian, warto rozważyć opracowanie szerszego programu miejskiego.

Mógłby on obejmować m.in. katalog dostępnych powierzchni, regulamin użytkowania, procedurę zgłaszania projektów, zasady organizacji wydarzeń, współpracę z artystami oraz sposób utrzymania i odnawiania udostępnionych miejsc.

W przypadku większych realizacji można byłoby wprowadzić formułę konkursową lub kuratorską, dzięki której najbardziej eksponowane powierzchnie otrzymywałyby spójne i wcześniej zaakceptowane projekty.

Pozwoliłoby to połączyć otwartość dla mieszkańców z dbałością o estetykę i charakter przestrzeni publicznej.

9. Pilotaż jako sposób na ocenę skuteczności rozwiązania

Nie jest konieczne rozpoczynanie projektu od szeroko zakrojonego programu obejmującego wiele lokalizacji.

Rozsądnym rozwiązaniem mogłoby być przeprowadzenie pilotażu obejmującego jedną lub kilka powierzchni. Pozwoliłoby to zweryfikować zainteresowanie mieszkańców, koszty, sposób zarządzania, wpływ na estetykę otoczenia oraz zainteresowanie lokalnego środowiska artystycznego.

Po określonym czasie można byłoby dokonać ewaluacji przedsięwzięcia i - na podstawie zgromadzonych doświadczeń - zdecydować o jego kontynuacji, modyfikacji albo rozszerzeniu.

Takie podejście ograniczałoby ryzyko organizacyjne i finansowe, jednocześnie pozwalając miastu sprawdzić rozwiązanie w praktyce.

10. Wypracowanie modelu odpowiadającego specyfice Piły

Rozwiązania dotyczące legalnego graffiti i sztuki ulicznej funkcjonują w różnych miastach i mogą stanowić źródło doświadczeń przydatnych przy projektowaniu lokalnego modelu.

Piła nie musi jednak kopiować rozwiązań zastosowanych gdzie indziej. Zasadne byłoby wypracowanie własnych zasad, uwzględniających charakter miasta, potrzeby mieszkańców, lokalne uwarunkowania przestrzenne oraz szczególną rolę terenów nad Gwdą.

Warto zatem rozpocząć od dialogu pomiędzy samorządem, mieszkańcami, młodzieżą, środowiskiem artystycznym, instytucjami kultury, placówkami oświatowymi i organizacjami społecznymi.

II. W związku z powyższym zwracam się z następującymi pytaniami:

1. Czy Miasto Piła analizowało dotychczas możliwość wyznaczenia na swoim terenie legalnie dostępnych powierzchni przeznaczonych do tworzenia graffiti, murali oraz innych form sztuki ulicznej? Jeżeli tak, proszę o przedstawienie wyników przeprowadzonych analiz oraz wskazanie rozważanych lokalizacji.
2. Czy możliwe jest przeprowadzenie kompleksowego przeglądu miejskich nieruchomości oraz elementów infrastruktury pod kątem wskazania powierzchni, które mogłyby zostać wykorzystane na potrzeby legalnej działalności artystycznej? Proszę również o uwzględnienie w takiej analizie kwestii własnościowych, technicznych, bezpieczeństwa oraz kosztów przygotowania poszczególnych miejsc.
3. Czy w ramach powyższej analizy Miasto może szczególnie uwzględnić wybrane ściany, mury, konstrukcje i - po potwierdzeniu ich przydatności oraz dopuszczalności formalnoprawnej - filary mostów oraz inne powierzchnie znajdujące się w rejonie rzeki Gwdy?
4. Czy Miasto rozważa przygotowanie regulaminu korzystania z wyznaczonych przestrzeni artystycznych, określającego m.in. zasady rezerwacji lub zgłaszania realizacji, dopuszczalny zakres prac, kwestie porządkowe, odpowiedzialność użytkowników, zasady odnawiania powierzchni oraz sposób reagowania na ewentualne naruszenia ustalonych reguł?
5. Czy możliwe jest nawiązanie formalnej lub partnerskiej współpracy z lokalnymi artystami, szkołami, młodzieżowymi grupami twórczymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które mogłyby uczestniczyć w opracowaniu koncepcji funkcjonowania miejskich przestrzeni dla sztuki ulicznej?
6. Czy Miasto byłoby zainteresowane przygotowaniem pilotażowego przedsięwzięcia, polegającego na zagospodarowaniu jednej lub kilku wybranych powierzchni, a następnie dokonaniu oceny efektów projektu pod względem społecznym, kulturalnym, estetycznym, organizacyjnym i finansowym?
7. Czy przy wyborze lokalizacji możliwe byłoby opracowanie spójnej koncepcji artystycznej dla terenów położonych nad Gwdą, tak aby poszczególne realizacje tworzyły uporządkowaną plenerową galerię sztuki, a nie jedynie zbiór niezależnych prac?
8. Czy Miasto rozważy możliwość organizowania cyklicznych wydarzeń poświęconych sztuce ulicznej, takich jak jamy graffiti, warsztaty, plenery, konkursy murali lub spotkania z artystami, z możliwością włączenia w ich przygotowanie lokalnych szkół, instytucji kultury i organizacji społecznych?
9. Czy możliwe byłoby opracowanie mechanizmu monitorowania efektów funkcjonowania legalnych przestrzeni, obejmującego m.in. ocenę ich wykorzystania przez mieszkańców, stanu technicznego i estetycznego udostępnionych powierzchni, kosztów utrzymania oraz ewentualnego wpływu przedsięwzięcia na ograniczenie nielegalnego nanoszenia napisów i malunków w innych częściach miasta?

10. Czy w przypadku pozytywnej oceny pilotażu Miasto byłoby gotowe rozważyć stworzenie stałego miejskiego programu wspierającego legalną sztukę uliczną, obejmującego kolejne lokalizacje, współpracę z twórcami, działania edukacyjne i kulturalne oraz promocję wybranych realizacji jako elementu miejskiej przestrzeni i lokalnej oferty turystyczno-kulturalnej?

III. Podsumowanie

Uważam, że przedstawiona inicjatywa zasługuje na merytoryczną analizę, ponieważ łączy kilka istotnych obszarów funkcjonowania współczesnego miasta: kulturę, edukację, politykę społeczną, aktywizację młodzieży, estetykę przestrzeni publicznej, rewitalizację oraz promocję lokalnej tożsamości.

Wyznaczenie legalnych miejsc dla graffiti i sztuki ulicznej nie powinno być traktowane jako przyzwolenie na dowolne ingerowanie w miejską przestrzeń. Przeciwnie - właściwie zaprojektowany system może wyznaczać czytelne granice, porządkować zasady korzystania z określonych powierzchni i jednocześnie stwarzać mieszkańcom możliwość legalnego rozwijania zainteresowań artystycznych.

Szczególny potencjał dostrzegam w przestrzeniach położonych w rejonie rzeki Gwdy. Ich odpowiednie zagospodarowanie mogłoby połączyć walory rekreacyjne, przyrodnicze i kulturalne, tworząc miejsce atrakcyjne zarówno dla mieszkańców, jak i osób odwiedzających Piłę.

Warto również spojrzeć na tę propozycję przez pryzmat odpowiedzialnego kształtowania przestrzeni publicznej. Młodzi ludzie zainteresowani graffiti i street artem potrzebują nie tylko wskazania, gdzie nie wolno malować, lecz również konstruktywnej odpowiedzi na pytanie, gdzie mogą legalnie rozwijać swoje umiejętności i prezentować twórczość.

Dlatego proponuję rozpoczęcie prac od inwentaryzacji potencjalnych lokalizacji, konsultacji z zainteresowanymi środowiskami oraz przygotowania pilotażowego projektu legalnej przestrzeni dla sztuki ulicznej.

Takie działanie pozwoliłoby sprawdzić rozwiązanie w praktyce, ograniczyć ryzyko organizacyjne oraz - co najważniejsze - stworzyć podstawę do podjęcia dalszych decyzji w oparciu o rzeczywiste doświadczenia mieszkańców i miasta.

W związku z powyższym zwracam się z prośbą o przeanalizowanie przedstawionej propozycji oraz podjęcie działań zmierzających do wypracowania w Pile pierwszego, uporządkowanego i legalnego modelu udostępniania przestrzeni przeznaczonych dla graffiti, murali i innych form sztuki ulicznej.

Z wyrazami szacunku
Mateusz Pazdej
Radny Rady Miasta Piły

Piła, dnia 29 września 2026 r.

Podpis: Mateusz Pazdej

Wypełnia Biuro Rady Miasta

Nr rejestru: 166 BRM-II.0003.X.2026	Data przekazania interpelacji/zapytania do Prezydenta Miasta Piły: 2.10.2026
Piła, dnia 02.10.2026r.	Termin przekazania odpowiedzi do Biura Rady Miasta: 15.10.2026
Podpis Przewodniczącej: Mirbicz	Termin odpowiedzi dla Radnej/Radnego: 16.10.2026